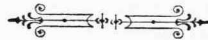

- Ναί ἐνυμφεύθη ὁ μωρός ! διὰ τὸν λόγον ὅτι
 « Ὁ ἔχων *τυφλοδόμαδον* περιπατῶν ὑπνώττει
 » Τὴν δυστυχίαν του ποθεῖ, τὸν ὀλεθρόν του θέλει
 » Διὰ ὀλίγον πρόσκαιρον, κι' ὄξυνισμένον μέλι.
 » Τὰς ὑποσχέσεις λησμονεῖ, τοὺς ὄρκους πικραθαίνει
 » Διότι ἐν αὐτῷ λαλεῖ ἡ φύσις μαινομένη
 » Διότι λέγει τὸ γνωστὸν « ἄς βρέξῃ ὅτι βρέξῃ »
 » Διότι οὕτως ἔτρεξεν ὁ Κόσμος καὶ θὰ τρέξῃ ».

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

Μεταξὺ τῶν χειρογράφων ἐνταυτῷ τοῦ ἀειμνήστου Θ. Ὁρφανίδου ἀνευρέθη καὶ ἡ κάτωθι δημοσιευμένη πολύτιμος ἐπιστολὴ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐκδότην τοῦ ἀθανάτου ἐκείνου ἐθνικοῦ ἡμερολογίου τοῦ *Μαρίνου Παπαδοπούλου Βρετοῦ*. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, κατὰ τὴν ἰδίαν χειρογράφον σημειώσιν τοῦ ἀνδρός, ἔμεινεν ὅλως ἀνεκδότος, ματαιωθείσης τῆς ὑπὸ τοῦ μακαρίτου *Μαρίνου Παπαδοπούλου Βρετοῦ* μελετηθείσης ἐκδόσεως *Συλλογῆς Ἐπιστολῶν*, ἣτοι τύπων τινῶν τῆς κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐπιστολογραφίας, ἣν ἤθελε νὰ ἐξακολουθήσῃ κατ' ἔτος. Οὕτω ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἐν ἡμετριόφρονος ὁ περιφανῆς ἀνὴρ ἀναγράφει ἀκριβεστάτας σημειώσεις τοῦ διαπρεποῦς αὐτοῦ βίου, κατ' αἴτησιν τοῦ ἰδίου, ἐπεστράφη τῷ κ. Ὁρφανίδῃ ὑπὸ τοῦ ἐκδότου, ἔκτοτε δὲ διεσώθη ἐν τοῖς ὡραίοις αὐτοῦ χειρογράφοις, ὅλως ἀνεκδότος.

Τὴν ἀνεκδοτὸν ταύτην καὶ λαμπρὰν ἐπιστολὴν, ἡ εὐγενεστάτη οἰκογένεια τοῦ αἰοδιμοῦ ἀνδρός, παρεχώρησε πρὸς δημοσίευσιν εἰς τὸ παρὸν ἔτος τῆς *Ποικίλης Στοᾶς*. Πρὸ παντὸς μετὰ πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ συνιστῶμεν τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς, καθ' ὅσον ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ὡς ἀναγράφουσα κυρίως πλήρεις ἀληθεῖς βιογραφικὰς Σημειώσεις τοῦ Ἄνδρός, ἐν πολλοῖς δὲ διαφαίνεται ἡ πρὸς τε τὴν ἐπιστήμην καὶ τὸ Ἔθνος μακρὰ καὶ ἔξοχος ὑπηρεσία αὐτοῦ, παρίσταται σπουδαιότητι. Δι' αὐτῆς κυρίως ἀναπληρωθήσονται τὰ μεγάλα κενὰ, ἅτινα ἀφῆκεν ἡ ἐν ταῖς ἐφημερίαις καὶ διαφόροις περιοδικαῖς συγγραμμάσι κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός, ἀναγραφῇ ἐν πολλοῖς ψευδῶν καὶ ὅλως φαντασιωδῶν γεγονότων ἢ βιογραφικῶν Σημειώσεων.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ

Θ. Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ἰουνίου 1865

Φίλε Κύριε Βρετέ,

Ἀπεφάσισα νὰ σε εὐχαριστήσω μετ' ὅσον παραπάνω κατὰ τὴν κοινὴν παροίμιαν. Σοὶ πέμπω λοιπὸν ἐν μὴν Ἰουνίῳ κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν μου τὰ βιβλία σου μετὰ τὰ ἐξελληνισθέντα ὀνόματα τῶν φυτῶν. Ἐὰν μὲ ἠρώτας πρὶν τὸ ὑποσχεθῆς, ἤθελα σε συμβουλεύσει νὰ κάμῃς ἄλλο τι, πλὴν τώρα πλέον καιρὸς δὲν εἶναι ! καὶ ἄς μείνῃ δι' ἄλλοτε ἡ καλὴ συμβουλή μου.

Ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ δὲν ἐδημοσίευσα ἀκόμη τι κυρίως Βοτανικόν, ἐκτός τῶν εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν ἀποκαλύψάν μου, σὲ παρακαλῶ νὰ προτάξῃς δύο λόγους πρὶν τῆς τυπώσεως τοῦ καταλόγου, λέγων ὅτι τὰ ὀνόματα σοι ἔδωκα ἐγὼ κατὰ παρακλήσιν Σου πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἔργου Σου ἢ χωρὶς ν' ἀποδώσῃς εἰς ἐμὲ τὸ ἄθρομα τοῦτο τὸ ἀρέσκον μὲν εἰς τοὺς ἀναγνώστας Σου, δηλ. ταῖς κοκορίτσαίς καὶ τοὺς γαλάττιδες, ἀλλὰ μὴ ὄν εἰς ἀρμονίαν μὲ ἔργα ἐνὸς καθηγητοῦ Πανεπιστημίου.

Διὰ νὰ μὴ μείνῃ δὲ ἡ εἰκὼν μου τὴν ὅποιαν ἐπιμόνως ζητεῖς μεμονωμένη ἄνευ τινος ἔργου μου, σοὶ πέμπω τρία μικρὰ ποιηματῖά μου ἐπιχειρίτως εἰς τὴν παρούσάν μου, τὰ ὅποια εἶνε τριῶν διαφόρων τύπων, καὶ εἶναι ἀδημοσίεута· τὸ *ἔρ μόνον* (ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ *Νεοσυλλεῖδα*) ἐτυπώθη εἰς ὀλίγα ἀντίτυπα μιᾶς στρατιωτικῆς ἐφημερίδος τὴν ὅποιαν εἶδαν, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ μακαρίτου Λευκία περισσότεροι κ . . . . παρὰ ἴματα. Εἶναι λοιπὸν καὶ αὐτὸ ἄγνωστον.

Τί νὰ σοὶ γράψω περὶ τοῦ βίου μου; Αὐτὸς διήλθεν ὡς ἄνθρωπος ἀγροῦ ἐν μέσῳ ἀκανθῶν. Ἐντρέπομαι νὰ λαλήσω περὶ ἐμαυτοῦ. Γράψε Σὺ ὅτι θέλεις.—Ἄπλως σοὶ δίδω τὰς ἀκολούθους πληροφορίας δι' ἐμὲ καὶ τὰ ἔργα μου . . .

Ἐγεννήθην εἰς Σμύρνην τὸν Μάρτιον τοῦ 1817. Τὴν πατρίδα μου δὲν εἶδον φυγὼν ἠπίον ἐκεῖθεν διὰ τὴν σφαγὴν τῶν Χριστιανῶν.

Τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν ἐπέρασα εἰς Ναύπλιον, ὅπου ἐσπούδασα τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, εἰς Ἀθήνας δ' ἠνδρώθην. Κατὰ τὸ 1844 μετέβην εἰς Παρισίους, ἔνθα ἐσπούδασα εἰς τὸ Muséum d' Histoire naturelle καὶ τὴν Σορβόνναν ἐπὶ τετραετίαν τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, κυρίως ἀσχοληθεὶς διὰ κλίσιν φυσικὴν εἰς τὴν Βοτανικὴν. Διδασκάλους σου εἶχον τὸν περίδοξον Βοτανικόν καὶ τελευταῖον ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Jussieu, Andrieu de Jussieu, τὸν Adolphe Brongniart, τὸν Decaisne καὶ λοιποὺς καθηγητὰς τοῦ Μουσείου. (Ἄντες οἱ τοῦ Μουσείου ὑπάλληλοι εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ με ἐνθυμῶνται μὲ τὴν ζωγοριανὴν καπὸταν μου καὶ μὲ τὸ Ἑλληνικόν μου φέσι διαμένοντα ἐν τῷ Μουσείῳ ἢ τῷ κήπῳ καὶ ταῖς παραδόσεσιν ἀπὸ πρώτας μέχρι ἐσπέρας.) Ἐπιστρέψας εἰς τὴν πατρίδα μου μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848 διωρίσθην τῷ 1850 καθηγητῆς τῆς Βοτανικῆς εἰς τὸ ἐθνικὸν μας Πανεπιστήμιον, καὶ λυποῦμαι διότι μέχρι σήμερον εἶμαι ὁ μόνος εἰδικὸς εἰς ὄν κλάδον ὠρίσθην.

Ἐπὶ 18 ἔτη περιῆλθον τὰ ἑλληνικὰ ὄρη τῆς ἐλευθέρως καὶ δουλῆς Ἑλλάδος ἰδίαις δαπάναις συλλέγων καὶ σπουδάζων τὰ Ἑλληνικὰ φυτὰ, ἠτύχησα δὲ νὰ κάμω σπουδαίας ἀνακαλύψεις πολλῶν νέων εἰδῶν. Αὗται ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦ ἐν Γενεῦ τῆς Ἑλβετίας περικλεοῦς Βοτανικοῦ Ἐδμόνδου Βοσσιέρου, ὑπὸ τὸν τίτλον *Διαγνώσεις τῶν νέων Ἀνατολικῶν φυτῶν ὑπὸ Ἐδμόνδου Βοσσιέρου*.

Κατάρθωσα, κινδυνεύσας πολλάκις τὴν ζωὴν μου, ἵνα σχηματίσω συλλογὴν φυτῶν περὶ τὰς 100,000, καὶ καταγίνομαι πλέον πρὸ χρόνων εἰς τὴν συγγραφὴν *Χλωρίδος Ἑλληνικῆς*, μετὰ εἰκόνων τῶν νεωστὶ ἀνακαλυφθέντων.

Δι' ἀνακούφισιν τοῦ νοῦς πολλάκις ἐστράφην πρὸς τὰ θέλητρα τῆς Ποιητικῆς Μούσης, ἣν ἐκ παιδικῶν χρόνων ἐλάτρευσα, καὶ ἦτις πολλὰς μ' ἐπότισε πικρίας. Συνέγραφα νεώτερος πολλὰ, ἀλλ' ἄνθρωπις ἠτύχησα εἰς στιγμαὶς τινὰς εὐτοχεῖς νὰ συγγράψω ποιηματῖά τινα, τὰ ὅποια ἂν δὲν μοι ὑπόσχονται τὴν ἀθανασίαν, τοὺλάχιστον ἤρσαν καὶ ἐξετέθησαν. Τρὶς ἔλαβον τὸ βραβεῖον τοῦ Ποιητικοῦ Διαγωνισμοῦ τοῦ Ἀμβροσίου Πάλλη, ἀντίπαλον ἔχων τὸν Σαμαρίτην Ζαλακώσταν καὶ ἄλλους καλοὺς ποιητὰς μας.

Τὰ στεφθέντα ποιηματῖά μου ἦσαν:

1) Ὁ Ἄπατρις. 2) Ὁ Πύργος τῆς Πέτρας καὶ ἡ Πόλις τῶν Ἀθηνῶν, σάτυρα, (ἀπὸ αὐτὴν θὰ σοὶ πέμψω Θεοῦ θέλοντος τοῦ χρόνου). 3) Χῖος Δούλη. 4) Τίρι-Λίρι, ποίημα ἡρωϊκοκομικόν). 5) Ὁ Ἄγιος Μηνᾶς, ἐπεισόδιον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

Ἐκ τούτων ἐπώλησα τρεῖς ἐκδόσεις καὶ εἶδα νὰ μεταφρασθῶσιν εἰς ξένας γλώσσας ὁ Ἄ-

ριος Μηνᾶς, ἡ Χῖτος Δούλη, τὸ Τίρι-Λίρι καὶ ὁ Πύργος τῆς Πέτρας. Διὰ τοῦτο δὲν σεμνύνομαι ἐγὼ, τὰ ποιήματά μου εἶναι σήμερον περιουσία ἐθνική.

Ἡ Πόλις τῶν Ἀθηναίων, σάτυρα, δὲν ἐξεδόθη ἀκόμη.

Ἐἶμαι ἤδη 48 ἐτῶν. Διδάσκω 16 ἔτη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἔχων ἤδη ἔτοιμον πρὸς τὴν διδασκαλίαν ἐγχειρίδιον Βοτανικῆς. Αἱ πολιτικαὶ τῆς πατρίδος περιστάσεις μ' ἔφερον εἰς τὴν Βαν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, ὅπου ἠργάσθη μετὰ πολλῶν ἄλλων πατριωτῶν καὶ ἐγώ, καὶ συνετέλεσα εἰς τὴν παγίωσιν μιᾶς νέας τάξεως πραγμάτων, ἐξ ἧς πάντες ἐλπίζομεν ἀγαθὸν μέλλον.

Ὡς ἄνθρωπος ἴσως ἔχω πολλὰ ἐλαττώματα, ἰδίως ὁμως τὸ ἐλάττωμα τοῦ λέγειν ἀποτόμως καὶ εἰλικρινῶς τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὅστις ἔχει τοιαῦτα ἐφόδια εἰς τὴν ζωὴν, πολὺ κακὰ ἀπερνᾷ. Ζῶ διὰ τοῦ Κήπου μου, πάμπτωχος ὢν. Πρὸ τριετίας διευθὼν προσέτι τὸ Δημόσιον Δενδροκομεῖον τῶν Ἀθηναίων, τὸ κατὰ δύναμιν ἐργαζόμενος εἰς συλλογὴν πολλῶν νέων φυτῶν.

Ἐτοιμάζω ἤδη καὶ μᾶθημα Δενδροκομίας κατὰ Κυριακὴν (τὸ ὅποτον θέλει ἀρχίσει τὸν προσεχῆ Ἀύγουστον, Θεοῦ θέλοντος).

Τὴν κοιλίαν, τὰ μοῦτρα μου τὰ ἡξέυρεις, λοιπὸν καλὴν νύκτα σου! . .

Τὸ Χαρτοφυλάκιόν μου περιέχει πολλὰς περιηγήσεις πολὺ περιέργους καὶ διδακτικὰς. Ἀφιέρωσα ἐν νέον φυτὸν εἰς τὸν γέροντα Ἀσώπιον καὶ ἴσως τὸ ἐπόμενον ἔτος κάμω τὴν εἰκόνα τοῦ φυτοῦ καὶ τὴν περιγραφὴν καὶ τὴν δημοσιεύσωμεν ὡς περιεργόν τι καὶ συγχρόνως τιμητικὸν διὰ τὸν γεροδιδάσκαλον.

Σοὶ ἔγραψα πολλὰ, καὶ δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι ποτὲ δὲν ἔγραψα ἐπιστολὴν μὲ φλυαρίαν περισσοτέραν, ἐγὼ ὁ ὀκνηρότερος τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ γράφειν ἐπιστολάς.

Ὁ φίλος

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ

Γ. Γ. Ορφανίδης

